

На виконання пропозицій громадян (гр. Пасічник Микола Данилович), які були висловлені під час проведення в Ладижинському міському суді “ДНЯ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ”, Ладижинський міський суд розпочинає публікувати інформаційні статті на сайті “Новини Ладижина” (<http://lad.vn.ua/>).

Суддя Ладижинського міського суду Вінницької області
Волошина Тетяна Вікторівна

ЯК ОСКАРЖИТИ РІШЕННЯ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ, ПРОКУРАТУРИ ТА СУДУ?

Конституція України гарантує право кожного на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (ч. 2 ст. 55). Тобто, кожен, хто вважає своє право, свободу чи інтерес порушеним внаслідок діяльності влади, може оскаржити її.

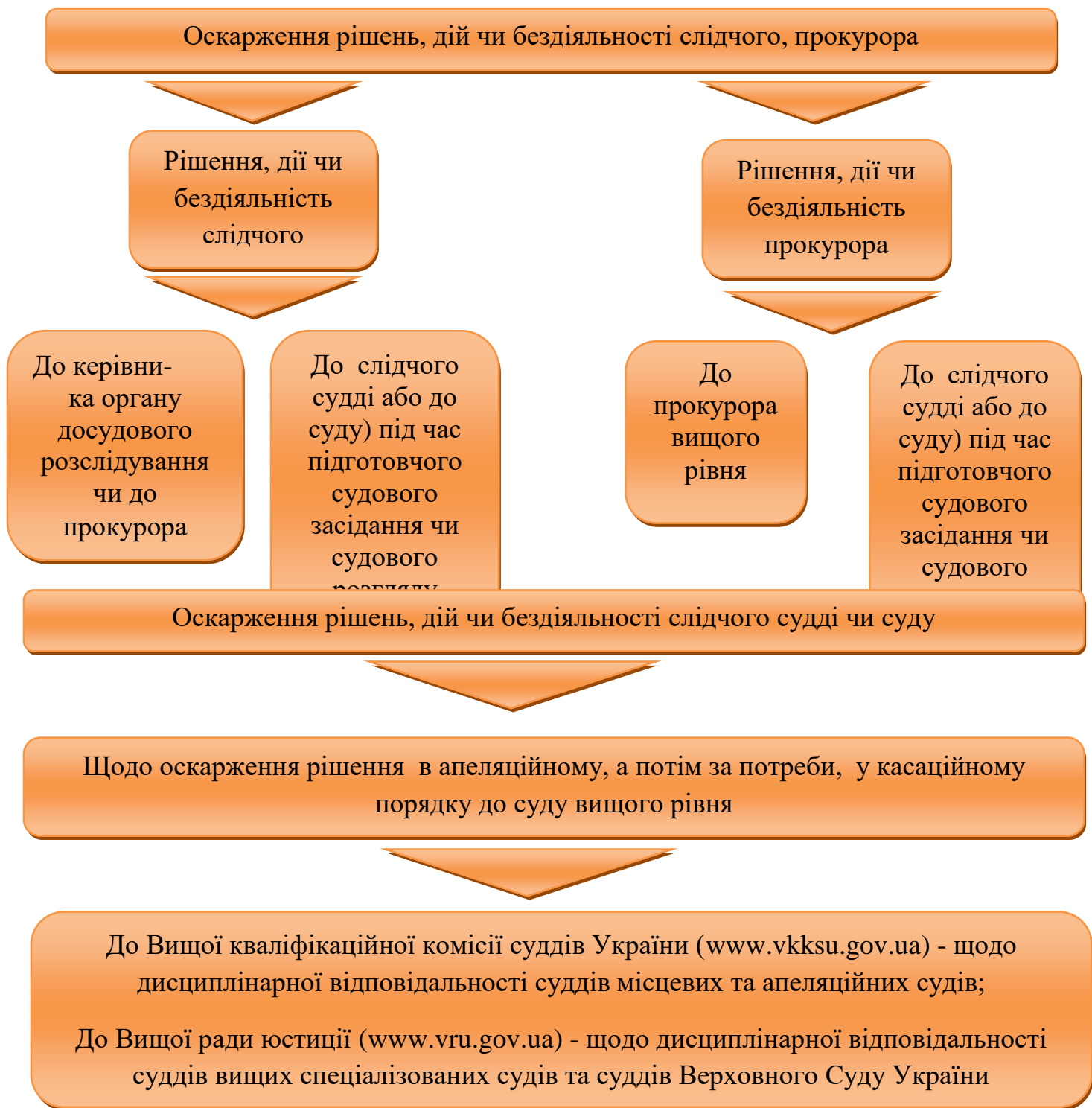
ЯКІ СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ?

Кримінальна процесуальна діяльність здійснюється у певній послідовності та умовно поділяється на частини, що називають стадіями кримінального провадження.

Усі стадії кримінального провадження тісно пов'язані між собою, проте відрізняються одна від одної безпосередніми завданнями, особливим колом учасників, специфікою процесуальних відносин, а також підсумковими рішеннями.

Кримінальне провадження можна умовно поділити на такі дві стадії:

- досудове провадження, в ході якого органи слідства під процесуальним керівництвом прокурора здійснюють діяльність щодо розслідування кримінальних правопорушень;
- судове провадження, під час якого суд розглядає кримінальне обвинувачення по суті.

Під час кримінального провадження в судовому порядку можна оскаржити:

- окремі рішення, дії чи бездіяльність слідчого та прокурора до слідчого судді під час досудового розслідування (ст.303 КПК);
- будь-які рішення, дії чи бездіяльність слідчого та прокурора під час підготовчого провадження у суді (ст.ст.314-316 КПК);

- рішення слідчих суддів і судів у провадженнях з перегляду судових рішень.

Враховуючи, що оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого і прокурора в судовому порядку є найбільш ефективним засобом правового захисту, рекомендується звертатися з такими скаргами під час досудового розслідування безпосередньо до слідчого судді чи суду. У разі, якщо певне рішення, дія або бездіяльність не можуть бути оскаржені до слідчого судді (лише до суду під час підготовчого провадження), тоді можна до підготовчого засідання суду скористатися можливістю відомчого оскарження - до керівника органу досудового розслідування, прокурора чи прокурора вищого рівня.

ВАЖЛИВО: оскарження недотримання слідчим чи прокурором розумних строків на підставі норм КПК здійснюється виключно до прокурора вищого рівня і лише підозрюваним, обвинуваченим, потерпілим або їхніми захисниками, представниками, законними представниками. Скарга має бути розглянута у 3-денний строк з часу її подання.

ЯКІ РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО І ПРОКУРОРА МОЖНА ОСКАРЖИТИ ДО СЛІДЧОГО СУДДІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ?

Під час досудового розслідування учасники кримінального провадження не можуть оскаржувати в судовому порядку будь-які рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора. Це пояснюється потребою ефективного розслідування кримінальних правопорушень і зменшення випадків зловживання правом на оскарження. Тому за законом на досудовому провадженні до слідчого судді можуть бути оскаржені такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора:

1) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неперверненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами статті 169 цього Кодексу, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений цим Кодексом строк, - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, володільцем тимчасово вилученого майна;

2) рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування - потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

3) рішення слідчого про закриття кримінального провадження - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником;

4) рішення прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

5) рішення прокурора, слідчого про відмову у визнанні потерпілим - особою, якій відмовлено у визнанні потерпілою;

6) рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки - особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені законом;

7) рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій - особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником;

8) рішення слідчого, прокурора про зміну порядку досудового розслідування та продовження його згідно з правилами, передбаченими главою 39 цього Кодексу, - підозрюваним, його захисником чи законним представником, потерпілим, його представником чи законним представником.

Скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора не розглядаються під час досудового розслідування і можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді згідно з правилами статей 314-316 цього Кодексу. Під час підготовчого судового засідання можуть бути оскаржені рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора щодо відмови у визнанні особи потерпілою та заходів безпеки (ч.ч.2,3 ст.303 КПК).

ВАЖЛИВО: заборону на оскарження інших рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора під час досудового розслідування (ч.2 ст.303 КПК) слід тлумачити у світлі ч.4 ст.21 КПК (згідно якої здійснення кримінального провадження не може бути перешкодою для доступу особи до інших засобів правового захисту, якщо в його ході порушуються права і свободи людини, гарантовані Конституцією і міжнародними договорами України) та ст.13 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка передбачає право особи на ефективний засіб правового захисту на національному рівні від порушень прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

СТРОК ПОДАВАННЯ СКАРГИ НА РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО ЧИ ПРОКУРОРА, ЇЇ ПОВЕРНЕННЯ АБО ВІДМОВА ВІДКРИТТЯ ПОВАДЖЕННЯ

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, передбачені частиною першою статті 303 КПК України слід подавати до слідчого судді місцевого суду, у межах юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, протягом десяти днів з моменту прийняття рішення, вчинення дії

або бездіяльності. Якщо рішення слідчого чи прокурора оформлюється постановою, строк подання скарги починається з дня отримання особою її копії.

Скарга повертається, якщо:

- скаргу подала особа, яка не має права подавати скаргу;
- скарга не підлягає розгляду в цьому суді;
- скарга подана після закінчення строку, передбаченого частиною першою цієї статті, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або слідчий суддя за заявою особи не знайде підстав для його поновлення.

Слідчий суддя, суд відмовляє у відкритті провадження лише у разі, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, прокурора, що не підлягає оскарженню.

Ухвала про повернення скарги або відмову у відкритті провадження може бути оскаржена в апеляційному порядку. Повернення скарги не позбавляє права повторного звернення до слідчого судді, суду в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування розглядаються не пізніше сімдесяти двох годин з моменту надходження відповідної скарги, крім скарг на рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги. Розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та слідчого чи прокурора, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується. Відсутність слідчого чи прокурора не є перешкодою для розгляду скарги.

УВАГА: Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дію чи бездіяльність слідчого чи прокурора не може бути оскаржена в апеляційному порядку (винятком є ухвали про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження). Тому заявнику слід докласти максимальних зусиль для подання доказів на підтвердження своєї позиції під час розгляду скарги слідчим суддею.

ЯК ПРАВИЛЬНО ОФОРМИТИ СКАРГУ?

За загальним правилом скаргу слід складати у письмовій формі.

У скаргі мають бути зазначені:

- Орган чи посадова особа, до яких подається скарга; наприклад: «Ладижинський міський суд Вінницької області». Його адреса (якщо скарга надсилається поштою чи кур'єром); наприклад: «24321, м. Ладижин, вул. Радянська, 13».

- Прізвище, ім'я, по-батькові особи, яка подає скаргу (найменування для юридичної особи); наприклад, «Іванов Іван Іванович»;

- Місце проживання особи, яка подає скаргу (місцезнаходження для юридичної особи), та номер телефону, інші реквізити засобів зв'язку, якщо такі є; наприклад, «24321, м. Ладижин, вул. Процишина, буд.0, кв.0, тел. 096-000000»;

- Назва документа із зазначенням рішення, дії, бездіяльності, що оскаржуються; наприклад, «Скарга на бездіяльність слідчого Ладижинського відділення поліції Бершадського відділу поліції головного управління національної поліції у Вінницькій області Іванова І.І. щодо невнесення заяви про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань»;

- Відомості про рішення, дії або бездіяльність, що оскаржуються, та виклад обставин, якими заявник обґрунтовує свої вимоги, тобто опис ситуації, яка призвела до подання скарги; наприклад: «02 травня 2015 року я звернувся до Ладижинського відділення поліції Бершадського відділу поліції головного управління національної поліції у Вінницькій області з письмовою заявою про вчинення щодо мене пограбування двома невідомими особами цього дня біля магазину "Берізка", яка була прийнята під розпис слідчим Івановим І.І. Однак до цього часу слідчий Іванов І.І. не вніс відповідні відомості до Реєстру і досудове розслідування за моєю заявою не було розпочато. Бездіяльність слідчого Іванова І.І. є незаконною з огляду на те, що...»;

- Зазначення доказів, що підтверджують кожну обставину, якою заявник обґрунтовує свої вимоги, зокрема, посилення на наявні у нього документи (якщо такі є);

- Зміст вимог скарги, тобто те, про що Ви просите орган, до якого подаєте скаргу на рішення, дію чи бездіяльність; наприклад, скасувати певне рішення, зобов'язати вчинити певну дію тощо;

- Перелік документів, що додаються до скарги (за наявності);

- Підпис особи, яка подає скаргу;

- Дата підписання скарги.

Обов'язково переконайтеся у тому, що Ваша скарга прийнята і зареєстрована. На Ваше прохання Вам повинні видати відповідну довідку. Скарги, які подаються у порядку кримінального судочинства, не оплачуються жодними зборами.

УВАГА: В оскарженні рішень органів слідства, прокуратури і суду багато особливостей. Тому, будь ласка, проконсультуйтеся з адвокатом чи іншим досвідченим фахівцем у галузі права перед тим, як вчиняти будь-які дії у кримінальному провадженні.

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Портал Судова влада України Державна судова адміністрація України

www.court.gov.ua

Верховний суд України

www.scourt.gov.ua

Міністерство юстиції України

www.minjust.gov.ua

Законодавство України

www.rada.gov.ua

Єдиний державний реєстр судових рішень

